

First Responder Bedrijfsnoodorganisatie bij Mars Nederland

FiRe bno biedt maatwerk in hulpverlening

Bedrijven in de chemische industrie kunnen per 1 september gebruik maken van het modulaire opleidings- en oefensysteem 'First Responder Bedrijfsnoodorganisatie' (FiRe bno). Deze opleiding is toegespitst op bedrijven die op grond van artikel 31 van de Wet Veiligheidsregio's niet verplicht zijn tot het instellen van een bedrijfsbrandweer, maar wel te maken hebben met een verhoogd risico. Een doorsnee BHV-organisatie heeft onvoldoende kennis en kunde in huis om noodsituaties met een verhoogd risico het hoofd te bieden. Voor die bedrijven is FiRe bno een uitstekende oplossing.

Bij het ontwikkelen van het First Responder systeem is het NIBHV niet over één nacht ijs gegaan. Diverse deskundigen uit het veld hebben eraan meegewerkt. In het bijzonder het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV), de Vereniging van de Nederlandse Chemische Industrie (VNCI) en de Stichting Calamiteitenbeheersing in Bedrijven en Organisaties (Stichting CaBO). Mars Nederland B.V. haakte graag aan bij de ontwikkelingen en deed mee aan de pilot.

In het Brabantse Veghel staat één van 's werelds grootste chocoladeproducerende fabrieken, waarin veel bekende chocoladeproducten (zie ook de kadertekst) worden gemaakt. Paul Toonen van het NIBHV ging in gesprek met Wim Verkuijlen van Mars over de ervaringen met het First Responder bno-concept. Verkuijlen is 38 jaar werkzaam bij Mars en namens de afdeling SES (Safety Environment Systems)

verantwoordelijk voor de alle aspecten van fysieke veiligheid bij Mars, waaronder Eerste hulp, BHV, brandweer en preventie. Verkuijlen heeft ook een jarenlange ervaring bij de overheidsbrandweer en kent de praktijk als geen ander. Op basis van zijn achtergrond is hij in staat een goede inschatting te maken van wat voor bedrijfsnoodorganisatie Mars nodig heeft.

Bewust gekozen voor veiligheid

Wim Verkuijlen vertelt dat de veiligheidsfilosofie van Mars voor een groot deel is bepaald door een brand in 1963. Verkuijlen: "In 1962 was gestart met de bouw van de Marsfabriek in Veghel. Kort voor oplevering brandde deze totaal af. Met veel inzet kon een jaar later alsnog worden begonnen met produceren. De toenmalige directeur van het familiebedrijf, Forrest Mars Sr., wilde zo iets nooit meer meemaken. Medewerkers moesten altijd veilig en gezond in de fabriek kunnen werken en de continuïteit van het bedrijf moest gegarandeerd worden. Dus besloot hij tot de oprichting van een bedrijfsbrandweer. Overigens hoeft ons bedrijf volgens de wet (artikel 31, red.) helemaal geen bedrijfsbrandweer te hebben. Er wordt echter toch vastgehouden aan deze keuze, omdat onze directie bewust kiest voor veiligheid en ook omdat een reguliere BHV-organisatie voor ons bedrijf onvoldoende handelingsbekwaamheid zou hebben. Naast onze bedrijfsbrandweermensen zijn er bijna honderd eerste hulpverleners, verdeeld over vijf ploegendiensten. Samen vormen zij onze bedrijfsnoodorganisatie (bno)."

Volgens Wim Verkuijlen heeft een verandering in de Wet Veiligheidsregio's er mede toe geleid, dat de kloof tussen wat Mars van een bedrijfsbrandweer verwacht en de opleidingen die op grond van de Wet op de Veiligheidsregio's worden aangeboden, te groot is. De First Responder opleidingen bieden hiervoor een passende oplossing. Verkuijlen: "De overheid heeft ervoor gekozen om hun mensen te laten opleiden tot allround brandweerman. Die moeten het totale professionele brandweerpakket kennen. Dat is lang niet voor al onze mensen van de bno nodig en het is bovendien een vrij langdurig traject. Daarnaast kent de fabriek van Mars specifieke fysieke veiligheidsrisico's die via maatwerk binnen de First Responder opleiding getraind kunnen worden. Ondanks dat kunnen sommige van onze medewerkers nog altijd voor dat totale pakket kiezen en ze mogen dat nog steeds doen van onze directie. Anderen vinden die opleiding echter te breed en te langdurig. Op zeker moment werden wij geattendeerd op de door het NIBHV ontwikkelde opleiding First Responder Bedrijfsnoodorganisatie. Omdat het een opleidings- en oefensysteem is met

First Responder Bedrijfsnoodorganisatie

Een aantal bedrijven in de chemische industrie is op grond van de Wet op de Veiligheidsregio verplicht tot het instellen van een bedrijfsbrandweer. Een veel grotere groep heeft die verplichting niet, maar die bedrijven hebben wel een verhoogd risico. Het gaat dan niet alleen om bedrijven als Mars, maar ook kleinere bedrijven en organisaties die te maken hebben met bijvoorbeeld de opslag van gevaarlijke stoffen of het gebruik daarvan. Denk ook aan laboratoria, ziekenhuizen of universiteiten. Het gaat om de BHV-organisatie overstijgende risico's. De omvang van het bedrijf doet er daarbij niet toe, de risico's zijn leidend. Het vrijwillig in stand houden van een bedrijfsbrandweer is dan een zwaar en kostbaar middel en een reguliere BHV-organisatie ontbeert voldoende kennis en kunde. Voor deze bedrijven biedt het modulaire opleidings- en oefensysteem 'First Responder Bedrijfsnoodorganisatie' (FiRe bno) uitkomst. Doel is het opleiden voor de incidentscenario's van het bedrijf en het op peil houden van de vakbekwaamheid van de First Responders door efficiënt oefenen. Het NIBHV zorgt voor borging van de vakbekwaamheid door certificering en registratie van opleidingen en oefeningen en kwaliteitsbewaking bij de erkende opleidingsinstituten.

Wim Verkuijlen (r), Paul Toonen (m) en een bevelvoerder naast de tankautospuiter van Mars Nederland.

modules en het dus maatwerk kan leveren, is het bij uitstek geschikt voor ons bedrijf. Het geeft onze medewerkers de gelegenheid om First Responder te worden om zo te leren hoe zij moeten optreden in een noodsituatie, zonder dat alle mensen ‘volleerd’ brandweerman zijn. Wij deden graag mee aan de pilot FiRe bno.”

“FiRe bno is een opleidings- en oefensysteem met maatwerk. Medewerkers leren adequaat op te treden in een noodsituatie in ons bedrijf.”

Specifieke risico's het hoofd bieden

De bestaande bedrijfsbrandweer en de nieuw opgeleide First Responders vormen samen de bedrijfsnoodorganisatie. Wim Verkuijlen: “De bedrijfsbrandweer heette hier samen met de Eerste hulpverleners altijd al Emergency Response Team. Nieuw opgeleide First Responders gaan daarvan deel uit maken. Zo wordt het nog veiliger bij ons. Via die First Responders worden namelijk meteen alle restrisico's afgedekt. Zo kunnen onze, op maat opgeleide, First Responders mogelijke incidenten met bijvoorbeeld ammoniak en oververhitting snel het hoofd bieden. In die eerder door mij genoemde brede brandweeropleiding komen lang niet alle risico's aan de orde die specifiek zijn voor Mars. De First Responders zijn de ogen en oren op preventiegebied: zij (onder)kennen de risico's en kunnen die beheersen. Zij zijn goed om de hoogte van de productielijnen en alle processen die daarbij

een rol spelen. Zij weten hoe zij op een veilige manier de bedrijfscontinuïteit zoveel mogelijk kunnen waarborgen en eventuele schade voor de productie kunnen beperken. Onlangs ging er bijvoorbeeld bij de verhitting van chocoladepoeder iets smeulen. Iemand die niet zo bekend is met het bedrijf zou waarschijnlijk onmiddellijk met water zijn gaan blussen. Onze mensen doen dat met CO2-blussers. Dat is net zo effectief en het geeft de minste overlast voor onze productie. Het is hier altijd maatwerk in hulpverlening, toegespitst op ons bedrijf. Door hulpverleners die alle systemen door en door kennen.”

Paul Toonen vult aan: “Dat is precies een belangrijk kenmerk van de First Responder opleiding. Er wordt gebruik gemaakt van de deskundigheid van de mensen in het bedrijf, zodat ze handelend kunnen optreden met in hun achterhoofd het belang van het bedrijfsproces. Uiteraard staat de veiligheid van mensen daarbij altijd voorop.”

Wim Verkuijlen: “Hier natuurlijk ook. Zo zal ons Emergency Response Team nooit op de stoel van de brandweer Veghel gaan zitten. Ook die is onontbeerlijk voor ons bedrijf en de contacten ermee zijn uitstekend. Indien nodig waarschuwen wij de brandweer meteen. Wij zijn beslist niet selfsupporting, maar we zijn wel het eerste bij een incident en weten hoe we op een veilige wijze de schade kunnen beperken. De eerste reactie van de brandweer is erg positief en enthousiast. We oefenen samen met de brandweer Veghel, zodat we bij een incident efficiënt kunnen optreden. Ze zien ons als een

Aparte entree voor de aanvoer van grondstoffen.

waardevolle partner die hun inzet zo nodig kan voorbereiden, bedrijfsspecifieke informatie kan geven en hen kan ondersteunen. Er is veel wederzijds vertrouwen.”

“De First Responders zijn de ogen en oren op preventiegebied: zij (onder)kennen de risico’s en kunnen die beheersen.”

Verdieping van kennis

Volgens Wim Verkuijlen bestond bij de mensen van het Emergency Response Team aanvankelijk enige scepsis over de FiRe bno. Hij zegt: “Sommige dachten dat het een verarming zou zijn van hun hulpverlenerschap. Maar toen iedereen door had, dat FiRe bno juist voor verdieping van al aanwezige kennis en voor een specifiekere inhoud van de hulpverleningstaken bij Mars zorgt, verdween bestaande argwaan als sneeuw voor de zon. Eerst bij de bevelvoerders en vervolgens bij hun teamleden. De opleiding FiRe bno is overigens ook eenvoudig in te roosteren, omdat hij nu eenmaal veel korter duurt dan de huidige reguliere brandweeropleiding. Veel van onze mensen vinden dat een aantrekkelijk nevenaspect, omdat ze daardoor meer vrije tijd overhouden zonder aan kennis en kunde op hun specifieke terrein te moeten inleveren. Daarnaast zorgt FiRe bno voor minder verlet in ons bedrijf met continudiensten. Samen met de opleider wordt een maatwerkpakket gemaakt dat in de eigen omgeving wordt afgewerkt. Daarbij wordt bepaald wanneer, waar, door wie en met welke benodigd materieel de cursus in de Marsfabriek wordt gevolgd. Alles is toegesneden op het bedrijf, waarbij ik aanteken dat onze directie dit alles enorm stimuleert.” Paul Toonen: “Dat is nóg een kenmerk van FiRe bno. Alles kan specifiek worden toegespitst op welk bedrijf dan ook. De RI&E van het bedrijf is het uitgangspunt om te bepalen welke bedrijfsnoodorganisatie nodig is en wat voor opleidingen en oefeningen de First Responders moeten volgen. Het NIBHV heeft een werkwijzer bedrijfsnoodorganisatie ontwikkeld waarin aan de hand van een stappenplan de incidentscenario’s in het bedrijf in kaart kunnen worden gebracht. Daar komt dan de opleidings- en oefenbehoefte uit voort. De oefeningen vinden zoveel mogelijk plaats binnen het bedrijf zelf en met de eigen hulpen bestrijdingsmiddelen. Met behulp van de werkwijzer bno, die onderdeel uitmaakt van de aanpak om te komen tot opleidings- en oefenpakket op maat, wordt er niet meer gedaan

Mars Nederland B.V.

Mars Nederland B.V. noemt ‘het succes van Mars’ het succes van mensen. In Nederland heeft het bedrijf ruim 1450 medewerkers. In de fabriek in Veghel werken continu 1200 medewerkers, in Oud-Beijerland 250. De fabrieken in Veghel en Oud-Beijerland beschikken over een modern en efficiënt productieproces. In het Brabantse Veghel staat de fabriek waar vele bekende chocoladeproducten vandaan komen, bijvoorbeeld MARS®, BOUNTY®, TWIX®, SNICKERS®, MILKY WAY®, M&M’s®, DOVE® en BALISTO®. Verder wordt er diervoeding geproduceerd, met merken als PEDIGREE®, FROLIC®, CESAR® en PERFECT FIT™ voor honden en WHISKAS®, SHEBA®, KITEKAT®, CATSAN® en PERFECT FIT™ voor katten. De fabriek in Veghel bedient vele andere Marsfabrieken met halffabricaten, zoals chocolade en pinda’s. Binnen Mars Europa neemt de Veghelse fabriek een leidende positie in als één van de meest efficiënte productie-units van chocoladeproducten. Ook het hoofdkantoor voor marketing en sales van chocolade en diervoeding voor de Nederlandse markt is gevestigd in Veghel. Ten zuiden van Rotterdam, in Oud-Beijerland, staat de grootste foodfabriek van Mars Europa. Van oorsprong is Mars Food Europe C.V. voortgekomen uit de onderneming Koen Visser. De fabriek in Oud-Beijerland is in 1993 opnieuw opgebouwd. Er worden Oosterse en Mediterrane maaltijdsauzen geproduceerd voor de merken UNCLE BEN’S®, SUZI WAN®, DOLMIO® en SEEDS OF CHANGE®, die aan meer dan 25 landen worden geleverd.

dan voor het bedrijf nodig is. Het uitgekende systeem is toepasbaar op ieder bedrijf: groot of middelgroot tot zelfs klein en met of zonder bestaande bedrijfsbrandweer of BHV(plus)-organisatie.”

Wim Verkuijlen verwacht dat de integratie van de nieuw opgeleide First Responders binnen de bedrijfsnoodorganisatie probleemloos zal verlopen. “Het doel van alle medewerkers is immers om de veiligheidsfilosofie van Mars uit te dragen en te bewaken. Of dat nu gebeurt door brandweermensen, Eerste hulpverleners, BHV’ers of First Responders maakt in wezen niets uit. Als alle aanwezigen binnen de ‘plant’ maar veilig zijn. Daarin gaat de opleiding FiRe bno met zijn praktische modules een grote rol spelen, is mijn stellige overtuiging. Zeker als er een onafhankelijke toetsing wordt gedaan door het NIBHV. Kwaliteitsborging is essentieel.” (JK)

